

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33340
Nom	Psicologia de la delinqüència
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2024 - 2025

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1319 - Grau Psicologia	Facultat de Psicologia i Logopèdia	4	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1319 - Grau Psicologia	39 - Psicologia de la Delincuencia	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
CEREZO JIMENEZ, M.ANGELES	300 - Psicologia Bàsica

RESUM

El coneixement del tema de la delinqüència, i la violència en general, resulta un complement imprescindible en la formació curricular del professional de la Psicologia. Entenent la conducta antisocial com una fallada en la socialització de l'individu, un context principal ho constitueix la família com a àmbit de socialització i posteriorment s'inclou la socialització amb els iguals. És, per tant, molt rellevant focalitzar l'assignatura en la dinàmica dels processos psicològics en el desenrotllament i trajectòria de la conducta antisocial.

Els avanços en el coneixement d'esta temàtica, des de la perspectiva socio-interaccional i socioemocional proporcionen bases per a l'aplicació pràctica. Els estudiants que han cursat esta matèria o el seu precedent, en els passats plans d'estudi, confirmen l'interés de la mateixa i del seu enfocament per a la seua formació professional

L'objectiu general de la matèria és proporcionar formació específica en les claus del funcionament psicològic antisocial i delictiu i les seues implicacions. Este objectiu s'aconsegueix dotant l'estudiant de coneixements actuals i concrets sobre la temàtica i les seues línies de desenrotllament imminent. D'esta manera, s'espera que l'alumne, o alumna, pugua desenrotllar connexions clares amb l'aplicació dels coneixements i obtinga les bases per a continuar la seua formació.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Recomanable que l'estudiantat haja adquirit les competències i els coneixements de les matèries dels dos primers anys del grau.

COMPETÈNCIES (RD 1393/2007) // RESULTATS DE L'APRENTATGE (RD 822/2021)

1319 - Grau Psicologia

- Conèixer el camp d'aplicació de la psicologia en l'àmbit de la delinqüència i la conducta antisocial i tenir els coneixements necessaris per a incidir i promoure la qualitat de vida en els individus, grups, comunitats i organitzacions relacionats amb aquest àmbit.
- Saber descriure i mesurar els processos d'interacció i la dinàmica on es desenvolupen les conductes antisocials i delictives

RESULTATS D'APRENTATGE (RD 1393/2007) // SENSE CONTINGUT (RD 822/2021)

Diferenciar i detectar els diferents tipus de comportaments antisocials en la infància i adolescència.

Distingir entre les trajectòries d'inici primerenc i inici tardà de la conducta antisocial i delictiva.

Distingir dinàmiques de relació en contextos de socialització, família i iguals, que s'associen amb desenrotllament de conducta antisocial i delictiva.

Conèixer i identificar factors de risc i protectors implicats en el desenrotllament de la conducta antisocial i delictiva. Usar la predicció per a disseny d'estratègies de prevenció.

Conèixer i utilitzar les principals fonts d'informació relacionades amb la matèria

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. La conducta antisocial i delinqüent: aproximació al seu estudi.

1.1. Algunes dades sobre la delinqüència juvenil. Plantejament de qüestions centrals en el tema del desenrotllament i dinàmica de la conducta antisocial i delictiva.

1.2. Precisions conceptuals: conducta antisocial, problemes de conducta i conducta delictiva. Claus per a una definició. El tret antisocial i la seua mesura. Mesures de la conducta antisocial i delictiva

1.3. Progressió de la conducta antisocial. Predictors. Freqüència-Gravetat. Factors de risc i factors

protectors.

1.4. Identificació de xiquets amb risc de conducta antisocial i delictiva. La predicció i l'obtenció d'índexs. Un procediment multi-estadi d'identificació. Predicció i prevenció

2. Característiques individuals bio-socials i conducta antisocial i delictiva

2.1. Diferències de gènere i conducta antisocial i delictiva.

2.2. Hiperactivitat i conducta antisocial

2.3. Cognició Social: El processament de la informació social: processos de codificació, interpretació i actuació. Aplicació del model de processament de la informació social a l'estudi de la conducta antisocial i delinqüent

3. Processos relacionals amb cuidadors primaris

3.1. Afecció, emocionalidad i autoregulació i desenvolupament de conducta antisocial

3.2. Els models sociointeraccional's. Les pràctiques de parentalidad. Disciplina, supervisió, parentalidad positiva, resolució de problemes i conflictes

3.3. Anàlisi microsocia de la interacció familiar El paper de l'observació i la metodologia observacional. El model de coerció: orígens i desenvolupaments. Els contextos incerts i la continuïtat social.

3.4. El model d'inici primerenc de la delinqüència. El paper de les variables familiars relacionades.

3.5. Les pràctiques de risc. El tema del maltractament infantil i les seues relacions amb el desenvolupament de conducta antisocial

3.6. Anàlisi pràctic de la interacció familiar en xiquets antisocials. Aproximació a l'observació de la interacció

4. Processos relacionals amb germans i iguals

4.1. El paper dels iguals i les relacions amb iguals com a àmbit de socialització.

4.2. Els models d'inici tardà. Implicacions per a la predicció.

4.3. Altres esferes de relació: els germans

4.4. El paper dels iguals en l'adolescència. 'Entrenamiento en comportamiento desviado'

Anàlisi de conversacions entre adolescents com a estratègia de pronòstic de comportaments delictius

4.5. Influència conjunta de múltiples contextos relacionals: pares i iguals. Hacia la comprensió del fenomen 'anti-social'

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	45,00	100
Elaboració de treballs en grup	5,00	0
Elaboració de treballs individuals	5,50	0
Preparació d'activitats d'avaluació	25,00	0
Preparació de classes de teoria	20,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	12,00	0
TOTAL	112,50	

METODOLOGIA DOCENT

Metodologia activa i participativa, integrant diferents metodologies de cara a potenciar l'aprenentatge significatiu dels coneixements implicats i el desenvolupament de les competències de la matèria.

- (1) Exposicions i presentacions dels continguts de la matèria,
- (2) Realització d'activitats de caràcter pràctic (estudi de casos, debat i anàlisi de textos),
- (3) Tutories grupals programades,
- (4) Preparació de treballs de forma autònoma, elaboració i presentació d'informes de les pràctiques realitzades a l'aula (individuals i en grup),
- (5) Avaluació formativa i sumativa

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà a través de tres sistemes d'avaluació, tant a primera com a segona convocatòria:

Exàmens /prova individual:

Es realitzarà una prova objectiva individual final (examen) que arrebregarà tota la matèria treballada tant en les activitats presencials com no presencials de l'assignatura. Equivaldrà al 60% de la qualificació final.

Informe:

S'assignarà la realització d'un informe equivalent al 10% de la qualificació final, de manera que en l'informe es podrà obtenir una qualificació que oscil·le entre 0 i 1 punts, en funció de la qualitat del mateix.

Altres activitats:

En les diferents sessions es realitzaran una sèrie d'activitats que consistiran en exercicis, revisions, comentaris, valoracions, activitats, etc. La participació i lliurament de les activitats que determine el professorat tindrà una puntuació màxima de 3 (30% de la puntuació total de l'assignatura).

Requeriments mínims per a les dues convocatòries:

- 1) Superar la prova individual final: obtindre mínim de 3 sobre 6 punts
- 2) Superar l'informe i les activitats entregades: obtindre mínim 2 sobre 4 punts.

En segona convocatòria es mantindrà, de la primera convocatòria, la nota de la prova individual o de l'informe i activitats, únicament si ha aconseguit el mínim requerit: de 3 punts per a la prova individual i de 2 punts per a l'informe i activitats.

La prova individual de segona convocatòria serà de característiques similars a la realitzada en la primera. Respecte a la part d'informe i activitats les competències relacionades amb les mateixes s'avaluaran mitjançant tasca/s o prova, com determine el professorat.

La qualificació màxima de MATRICULA D'HONOR (MH) s'atorgarà a la qualificació superior a 9 més alta del grup. S'atorga una MH per a cada 20 estudiants. Si el nombre d'estudiants que compleixen el requisit supera la ràtio, es realitzarà un examen de desenvolupament, per al qual es fixarà data, que es qualificarà com a APTE /no APTE per a MH.

La còpia o plagi manifest de qualsevol tasca part de l'avaluació suposarà la impossibilitat de superar l'assignatura, sotmetent-se seguidament als procediments disciplinaris oportuns. Tingueu en compte que, d'acord amb l'article 13. d) de l'Estatut de l'Estudiant Universitari (RD 1791/2010, de 30 de desembre), és deure de l'estudiantat abstenir-se en la utilització o cooperació en procediments fraudulents a les proves d'avaluació, en els treballs que es facin o en documents oficials de la universitat. Davant de pràctiques fraudulentes es procedirà segons el que determina el Protocol d'actuació davant de pràctiques fraudulentes a la Universitat de València (ACGUV 123/2020): <https://www.uv.es/sgeneral/Protocols/C83sp.pdf>

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Dishion, T. J. y Patterson, G. R. (2006) The development and ecology of Antisocial Behavior in Children, en D. Chicchetti y D. Cohen (Eds.). *Developmental Psychopathology*. Vol. 3: Risk Disorder and Adaptation (2ª edic) (cap. 13: pp. 503-542). New York: Wiley
- Dodge, K. A. Godwin & The Conduct Problems Prevention Research Group (2013). Social-Information-Processing patterns mediate the impact of preventive intervention on adolescent antisocial behavior. *Psychological Science* 24(4), 456-465. <https://doi.org/10.1177/0956797612457394>
- Moffitt, T. (2006) Life-course persistent vs. Adolescent-limited Antisocial Behavior en D. Chicchetti y D. Cohen (Eds.). *Developmental Psychopathology*. Vol. 3: Risk Disorder and Adaptation (2ª edic) (capítulo 15: pp. 570-593). New York: Wiley
- Patterson, G. R. (2002). Etiology and treatment of child and adolescent antisocial behavior. *The Behavior Analyst Today*, 3(2) 133-144. <http://dx.doi.org/10.2307/1129803>
- Crick ,N. R., Ostrov, J. M. y Werner, N. E. (2006) A longitudinal study of relational aggression, physical aggression, and children's social-psychological adjustment. *J. of Abnormal Child Psychology*, 34(2) 127-138. <https://doi.org/10.1007/s10802-005-9009-4>
- Landsford, J. E. Malone, P. S. Dodge, K. A., Crozier, J. C. Pettit, G. S. y Bates, J. E. (2006). A 12-year prospective study of patterns of social information processing problems and Externalizing Behaviors. *J. of Abnormal Child Psychology*, 34(5), 715-724 <https://doi.org/10.1007/s10802-006-9057-4>
- Maas, C., Herrenkohl, T.I., & Sousa, C. (2008). Review of research on child maltreatment and violence in youth. *Trauma, Violence, & Abuse*, 9(1), 56-67. <https://doi.org/10.1177/1524838007311105>
- Loeber, R. y Stouthamer-Loeber, M. (1987). Prediction. In H. C. Quay (Ed.), *The handbook of juvenile delinquency* (pp. 325-382). New York: Wiley.
- Dishion, T J., McCord, J., y Poulin (1999). When interventions harm: Peer groups and problem behavior. *American Psychologist*, 54, 755-764. <http://dx.doi.org/10.1037/0003-066X.54.9.755>
- Kochanska, G. Barry, R. A., Stellern, S. A. y O'Brien, J. J. (2009) Early Attachment Organization Moderates the Parent-Child Mutually Coercive Pathway to Children's Antisocial Conduct. *Child Development*, 80 (4), 1288-1300 <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1467-8624.2009.01332.x/full>

Complementàries

- Bakeman, R., & Quera, V. (2011). *Sequential analysis and observational methods for the behavioral sciences*. Cambridge, UK: Cambridge University.
- Cerezo, M.A. (1997) Abusive Family Interaction: A Review. *Aggressive and Violent Behavior: A Review Journal*, 2(3) 215-240 [https://doi.org/10.1016/S1359-1789\(96\)00025-0](https://doi.org/10.1016/S1359-1789(96)00025-0)

- Cerezo, M.A. (1997). Parent-child Conflict, Coercive Family Interaction and Physical Child Abuse, en R. Klein (Ed.) *Multidisciplinary perspectives on Family Violence* (pp. 17-40). London: Routledge <https://doi.org/10.4324/9780203978795>
  - Dekovic´, M., Wissink, I. B., Meijer, A. M. (2004) The role of family and peer relations in adolescent antisocial behavior: comparison of four ethnic groups. *J. of Adolescence*, 27, 497-514. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2004.06.010>
  - Díez J.L.(2006). Algunos rasgos de la delincuencia en España a comienzos del siglo XXI. *Revista Española de Investigación Criminológica*, 4, 1-19 (disponible en www.criminologia.net)
  - Dishion, T. y Snyder, J. (2004). An introduction to the special issue on advances in process and dynamic system analysis of social interaction and the development of antisocial behavior. *J. of Abnormal Child Psychology*, 32(6), 575-578 (Todo el Special Issue) <https://doi.org/10.1023/B:JACP.0000047317.96104.ca>
  - Dishion, T. y Snyder, J. (Eds.) (2016). *The Oxford Handbook of Coercive Relationship Dynamics*, Oxford Univ Press. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199324552.001.0001>
  - Farrington, D.P. y Welsh, B. C.. (2003). Family-based prevention of offending: a meta-analysis. *Australian and New Zealand J. of Criminology*, 36, 127-151
  - Lansford, J.E., Dodge, K., Pettit, G., Bates, J., Crozier, J., Kaplow, J. (2002). A 12-year prospective study of the long-term effects of early child physical maltreatment on psychological, behavioral, and academic problems in adolescence. *Archives of Pediatrics & Adolescent Medicine*, 156 (8), 824-830 <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2756659/>
  - Loeber, R. Dishion, T. y Patterson G. R. (1984). Multiple Gating: a multi-stage assessment procedure for identifying youths at risk for delinquency. *J. of Research in Crime and Delinquency*, 21(1), 7-32. <https://doi.org/10.1177/0022427884021001002>
  - Mathys, C. y Born, M. (2009) Intervention in juvenile delinquency: Danger of iatrogenic effects? *Children & Youth Service Review* <http://orbi.ulg.ac.be/bitstream/2268/33154/1/iatrogenic%20effects%20postprint%20auteur.pdf>
  - Patterson, G. R. (1982). *Coercive Family Process*, Eugene OR. Castalia Publishing Co
  - Patterson, G. Shaw, D. S., Snyder, J. y Yoerger, K. (2005) Changes in maternal ratings of childrens overt and covert antisocial behavior. *Aggressive Behavior* 31, 473-484 <https://doi.org/10.1002/ab.20095>
  - Stewart, A., Livingston, M., & Dennison, S. (2008). Transitions and turning points: Examining the links between child maltreatment and juvenile offending. *Child Abuse & Neglect*, 32(1), 51-66.
  - Tackett, J. L. y Ostrov, J. M. (2010) Measuring relational aggression in middle childhood in a multi-informant multi-method study, *J. of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 32(4), 490-500.
- Tremblay, R. E. (2000). The development of aggressive behavior during childhood: What have we learned in the past century? *Int J. of Behavioral Development*, 24(2), 129-141 <http://www.tandf.co.uk/journals/pp/01650254.html>
- Wahler, R. G. (1994). Child Conduct Problems: Disorders in conduct or social continuity?. *J. of Child and Family Studies*, 3(2), 143-156. <https://doi.org/10.1007/BF02234064>

